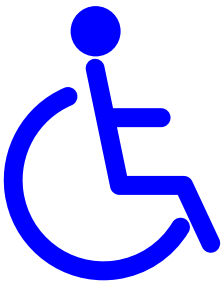

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल
NFD-N

२०७८ eCalendar

visit us at nfdh.org.np/disability_portal

अपाङ्गता के हो?

अपङ्गता अवस्था हो जसमा व्यक्तिको शारिरिक, मानसिक, ईन्द्रियजन्य वा बौद्धिक विचलनले वाहिर वारतावरणसंग अन्तरकृया गर्दा जन्मन पुग्दछ ।

शारीरिक अङ्ग वा प्रणालीमा भएको समस्या तथा कठिनाइको आधारमा अपाङ्गताको वर्गीकरण:

शारीरिक अपाङ्गता

दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता

दृष्टिविहीनता: औषधि, शल्यचिकित्सा, चस्मा वा लेन्सको प्रयोगबाट पनि दुबै आँखाले हातको औंला दश फिटको दूरीबाट छुट्याउन नसक्ने वा स्नेलेन चार्टको पहिलोलाइनको अक्षर(३/६०) मा पढ्न नसक्ने व्यक्ति ।

न्यूनदृष्टियुक्त: औषधि, शल्यचिकित्सा, चस्मा वा लेन्सको प्रयोगबाट पनि बीस फिटको दूरीबाट हातको औंला छुट्याउन नसक्ने वा स्नेलेन चार्टको चौथो लाइनको अक्षर (६/१८) मा पढ्न नसक्ने ।

पूर्ण दृष्टिविहीन: पूर्ण रुपमा उज्यालो वा अँध्यारो छुट्याउन नसक्ने व्यक्ति ।

सुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता

सुनाइका अङ्गको बनावट एवं स्वरको पहिचान, स्थान, उतारचढाव तथा स्वरको मात्रा र गुण छुट्याउन नसक्ने

बहिरा: असी डेसिबलभन्दा माथिको ध्वनि सुन्न नसक्ने वा सञ्चारका लागि सांकेतिक भाषा प्रयोग गर्नुपर्ने व्यक्ति।

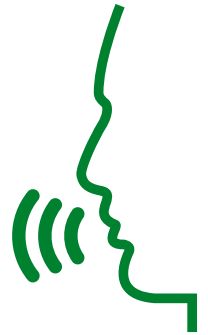
सुस्तश्रवण: सुन्नलाई श्रवण यन्त्र राख्नुपर्ने वा पैँसठी देखि असी डेसिबलसम्मको ध्वनि सुन्न सक्ने व्यक्ति ।

श्रवण दृष्टिविहीन अपाङ्गताः

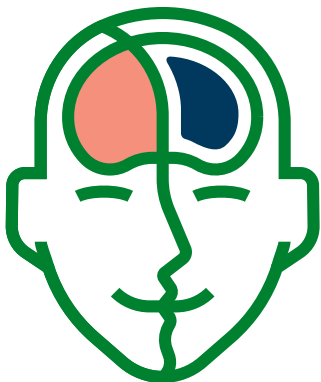
सुनाइसम्बन्धी र दृष्टिसम्बन्धी दुवै अपाङ्गता भएको वा दुईवटा इन्द्रिय सम्बन्धी अपाङ्गताको संयुक्त अन्तरक्रिया रहेको व्यक्ति ।

स्वर र बोलाइ सम्बन्धी अपाङ्गताः

स्वर र बोलाइ सम्बन्धी अङ्गमा उत्पन्न कार्यगत सीमितताका कारण तथा बोल्दा स्वरको उतार चढावमा कठिनाइ, बोली स्पष्ट नहुने, बोल्दा शब्द वा अक्षर दोहोर्याउने व्यक्ति ।

मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गताः

मस्तिष्क र मानसिक अङ्गमा आएको समस्या तथा सचेतना, अभिमुखीकरण, स्फूर्ती स्मरणशक्ति, भाषा, गणनाजस्ता बौद्धिक कार्य सम्पादनका सन्दर्भमा आउने समस्याको कारणले उमेर र परिस्थिति अनुसार व्यवहार गर्न समस्या हुने अवस्थाको व्यक्ति ।

बौद्धिक अपाङ्गता:

उमेरको वृद्धिसँगै बौद्धिक सचेतनाको विकास हुन नसकी बौद्धिक विकास नभएका कारणले उमेर वा वातावरणमा सापेक्ष क्रियाकलाप गर्न समस्या हुने अवस्थाको व्यक्ति ।
(जस्तो: डाउन्स सिन्ड्रोम समेत)

अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफिलिया) सम्बन्धी अपाङ्गता:

अनुवंशीय असरका कारण रगतमा हुने फ्याक्टरमा विचलन आई रगत जम्ने कार्यमा समस्या उत्पन्न हुने शारीरिक अवस्थाको व्यक्ति ।

अटिजम सम्बन्धी अपाङ्गता:

जन्मजात नशा वा तन्तुको विकास र सोको कार्यमा आएको समस्या भएको व्यक्ति ।

(जस्तो: सञ्चार गर्न, सामान्य सामाजिक नियम बुझ्न र प्रयोग गर्न कठिनाई हुने तथा उमेरको विकाससँगै सामान्य व्यवहार नदेखाउनु, अस्वभाविक प्रतिक्रिया देखाउनु, एउटै क्रिया लगातार दोहोर्याइ रहनु, अरूसँग घुलमिल नहुनु वा तीव्र प्रतिक्रिया गर्ने व्यक्ति ।

बहुअपाङ्गता:

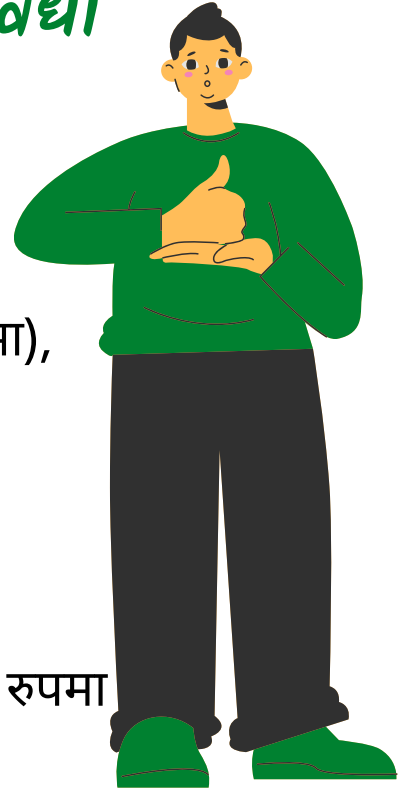
एउटै व्यक्तिमा माथि उल्लिखित दुई वा दुईभन्दा बढी प्रकारका अपाङ्गताको समस्या भएको व्यक्ति ।
(जस्तै: मस्तिष्क पक्षघात आदि)

नेपाल सरकारले अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई दिने विशेष सेवा-सुविधा

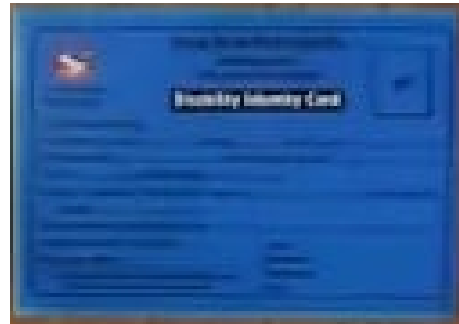
निशुल्क शिक्षा,
छात्रवृत्तिको व्यवस्था,
निशुल्क स्वास्थ्य उपचार,
रोजगारीमा ५ प्रतिशत आरक्षणको व्यवस्था (सरकारी सेवामा),
यातायातमा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्था,
निशुल्क कानूनी परामर्श सेवा,
परिचयपत्र दिने व्यवस्था,
निशुल्क सहायक सामग्री र पुनर्स्थापना सेवा
सहायक सामग्री उपयुक्त प्राविधिक नापजाँच गरी निःशुल्क रुपमा उपलब्ध गराउने

नेपालमा अपाङ्गता परिचय पत्र ४ प्रकारका हुन्छन्:

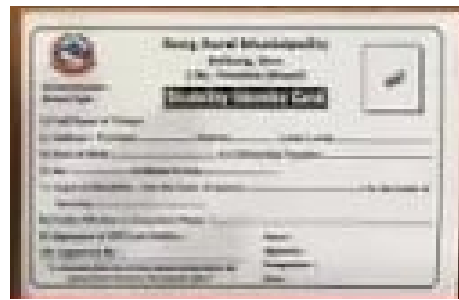
रातो, पूर्ण अशक्त अपाङ्गताको लागि

नीलो, अति अशक्त अपाङ्गताको लागि

पहेँलो, मध्यम अपाङ्गताको लागि

सेतो, सामान्य अपाङ्गताको लागि

सार्वजनिक बिदाहरू:

दर्शै बिदा- नेपाल सरकारको नियम अनुसार
तिहार बिदा- नेपाल सरकारको नियम अनुसार
छैठ पर्व बिदा- १ दिन
फागु पुर्णिमा- १ दिन
संविधान दिवस बिदा - १ दिन (असोज ३)
नेपाली नयाँ बर्ष बिदा - १ दिन (वैशाख १)
गणतन्त्र दिवस - १ दिन (जेठ १५)
अन्तरराष्ट्रिय नारी दिवस - १ दिन (मार्च ८)
अन्तरराष्ट्रिय मजदूर दिवस - १ दिन (मे १)
नोट: कुनै समुदायसँग सम्बन्धित चाडपर्व/उत्सवमा त्यस समुदायको व्यक्तिले मात्र बिदा पाउनेछ ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धि महासन्धि, २००६ (CRPD) मा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको हितका लागि ५० वटा मुख्य कानुनी व्यवस्था वा धाराहरू उल्लिखित छन

- धारा १ :** उद्देश्य? यो कानुन किन चाहियो? **धारा २ :** कुन कुन शब्दले के के अर्थ बुझाउँछ ?
- धारा ३ :** आधारभूत सिद्धान्त **धारा ४ :** महासन्धि स्वीकार गर्ने देशका सरकारले गर्ने पर्ने काम
- धारा ५ :** सबै समान हुने र कसैलाई पनि भेदभाव नगरिने **धारा ६ :** अपाङ्गता भएका महिलाहरूको अधिकार
- धारा ७ :** अपाङ्गता भएका बालबालिकाको अधिकार
- धारा ८ :** मानिसहरूलाई अपाङ्गताका बारेमा सूचनाजानकारी दिने र समाजमा चेतना बढाउने ।
- धारा ९ :** सबै ठाउँमा अरुसरह पुग्न सकिने वा भौतिक सेवा सुविधा र संचार सेवा सजिलै उपयोग गर्न पाउने
- धारा १० :** बाँच्न पाउने अधिकार **धारा ११ :** जोखिम र मानवीय आपतकालीनको अवस्था
(Situations of risk and humanitarian emergencies)
- धारा १२ :** कानुनद्वारा समान व्यवहार गरिने **धारा १३ :** न्याय पाउने **धारा १४ :** स्वतन्त्र र सुरक्षित
रहन पाउने **धारा १५ :** अमानवीय यातना दिन र अमानवीय व्यवहार गर्न नपाइने
- धारा १६ :** नराम्रो व्यवहार, हिंसा, अनुचित प्रयोग र शोषण हुनेछैन
- धारा १७ :** व्यक्तिको निष्ठाको रक्षा गर्ने (Protecting the integrity of the person)
- धारा १८ :** एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा जाने, घुमफिर गर्न पाउने र राष्ट्रियता परिवर्तन गर्न पाउने
- धारा १९ :** स्वनिर्भर वा आफ्नो निर्णयमा जीवन बाँच्न पाउने र समुदायमा बस्न पाउने
- धारा २० :** हिँडडुल गर्न पाउने **धारा २१ :** आफ्ना विचारहरू राख्न पाउने,
आफूले चाहको कुरा भन्न पाउने र सूचना पाउने **धारा २२ :** गोपनीयताको सम्मान गर्ने
- (Respect for privacy) **धारा २३ :** घरबार र परिवार हुने कुराको सम्मान
- धारा २४ :** शिक्षा लिन पाउने **धारा २५ :** स्वास्थ्यको अधिकार
- धारा २६ :** अभ्यस्तता र पुनःस्थापनाका लागि आवश्यक सेवा पाउने
- धारा २७ :** काम, रोजगारी वा जागिर, स्वरोजगारी गर्न पाउने **धारा २८ :** राम्रो स्तरको जीवन बाँच्न पाउने
- धारा २९ :** राजनीति गर्न पाउने **धारा ३० :** चाडबाड मनाउन पाउने र खेलकुद तथा मनोरञ्जनमा भाग
लिन पाउने **धारा ३१ :** अपाङ्गतासम्बन्धी सूचना र तथ्याङ्क
- धारा ३२ :** अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार प्राप्तिका लागि विभिन्न देशले मिलेर काम गर्ने
- धारा ३३ :** महासन्धिलाई व्यवहारमा ल्याउने वा कार्यान्वयन गर्ने
- धारा ३४ :** अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकारसम्बन्धी समिति (सीआरपीडी समिति)
- धारा ३५ :** देशहरूले राष्ट्रसंघलाई बुझाउने प्रतिवेदन **धारा ३६ :** प्रतिवेदनहरू पेश गरेपछि के हुन्छ ?
- धारा ३७ :** सीआरपीडी समिति र देशहरूले मिलिजुली काम गर्ने **धारा ३८ :** सीआरपीडी समितिले अन्य
निकायहरूसँग कसरी सम्बन्ध राख्छ ? **धारा ३९ :** समितिको प्रतिवेदन
- धारा ४० :** यो महासन्धिलाई स्वीकार गरी लागू गर्ने देशहरूको सम्मेलन वा भेला
- धारा ४१ :** महासन्धिसँग सम्बन्धित लगत, सूचना, कागजपत्र, प्रतिवेदन आदि राख्ने व्यक्ति
- धारा ४२ :** महासन्धिमा हस्ताक्षर **धारा ४३ :** स्वीकृति र अनुमोदन
- धारा ४४ :** देशहरूको क्षेत्रीय समूह वा संगठन । **धारा ४५ :** महासन्धि लागू हुने
- धारा ४६ :** आरक्षण रहने **धारा ४७ :** महासन्धिमा फेरबदल र थपघट (संशोधन)
- धारा ४८ :** कुनै देश महासन्धिबाट बाहिरिन चाहेमा **धारा ४९ :** पहुँचयोग्य सूचना
- धारा ५० :** अन्य भाषाहरूमा यो महासन्धि छापिने

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई गरिने सम्बोधनः

गलत (अमर्यादीत) 	सहि (मर्यादीत)
अपाङ्ग, असामान्य, विशेष क्षमता भएका, फरक क्षमता भएका	अपाङ्गता भएका व्यक्ति
सामान्य, स्वस्थ	अपाङ्गता नभएका व्यक्ति
लुलो, कुँजो, खोरोन्डो, वामपुङ्के, डुडो, लङ्गडो, बाउन्नबीर, खुडें	शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति
कानो, अन्धो	दृष्टिविहीन, दृश्यविहिन, न्यून दृष्टियुक्त
बहिरो, वक्क लाटो	बहिरा व्यक्ति, सुस्त-श्रवण
लठेब्रो, गोज्यान्गो, सुस्तमनस्थिति	बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति
लाटो, हकला	भकभके, स्वर बोलाई सम्बन्धि अपाङ्गता भएका व्यक्ति
पागल, बौलाह	मनोसमाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति
अन्धो-लाटो	श्रवण-दृष्टिविहिन

राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय दिवस

मार्च १	हिलचियर दिवस
सेप्टेम्बर १०	विश्व आत्महत्या रोकथाम दिवस
फागुन २४	अन्तर्राष्ट्रिय नारी दिवस
चैत ११	विश्व क्षयरोग दिवस

जेठ ६	विश्वव्यापी पहुँचयुक्तता जागरुकता दिवस (मे २०)
चैत २०	विश्व अटिजम जागरुकता दिवस
मंसिर १०	अन्तर्राष्ट्रिय महिला हिंसा अन्त्य दिवस
माघ २२	विश्व क्यान्सर दिवस
जेठ १५	गणतन्त्र दिवस
मंसिर ५	अन्तर्राष्ट्रिय बाल दिवस
मंसिर १६	विश्व एड्स दिवस
मंसिर १८	अन्तर्राष्ट्रिय अपाङ्गता दिवस
मंसिर २५	अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवस
असोज ३	संविधान दिवस
असोज ६	सामाजिक सेवा दिवस
असोज ७	अन्तर्राष्ट्रिय सांकेतिक भाषा दिवस
असोज १२	अन्तर्राष्ट्रिय सुचनामा विश्वव्यापी पहुँचको दिवस
असोज २२	विश्व दृष्टि दिवस
असोज २४	विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवस
भदौ ३	बुवाको मुख हेर्ने दिन
भदौ २५	विश्व आत्महत्या रोकथाम दिवस
भदौ २९	राष्ट्रिय बाल दिवस
साउन १३	विश्व हेपाटाइटिस दिवस
जेठ २३	विश्व वातावरण दिवस
वैशाख १९	अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस
असोज २०	अन्तर्राष्ट्रिय मस्तिष्क पक्षघात दिवस
वैशाख ४	विश्व हेमोफेलिया दिवस
मार्च २१	विश्व डाउन सिन्ड्रोम दिवस
मार्च ३	विश्व सुनाई दिवस

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपालले मनाउने वार्षिक दिवसः

भदौ १५ राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल स्थापना दिवस
पुष १ मुनिश्वर स्मृती दिवस

संपर्क ठेगानाः

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल, संघीय कार्यालय
भृकुटीमण्डप, काठमाडौं, नेपाल
फोन : +९७७-१-४२३११५९
ईमेल: info@nfdn.org.np

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ, प्रदेश नं- ०१ कार्यालय

जनपथ टोल -०९, बिराटनगर
फोन नं: ०२१७४२२
ईमेल: Presidentp1@nfdn.org.np

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल, प्रदेश -२ कार्यालय

जनकपुर उपमहानगरपालिका वडा नं. ७, भ्रमरपुरा चोक
ईमेल: province2@nfdn.org.np

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल, बागमती कार्यालय

मकवानपुर, हेटौडा उपमहानगरपालिका, वडा नं. २, बासुदेवमार्ग
फोन नं ०५७-५२४६५१
ईमेल: province3@nfdn.org.np

राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल, गण्डकी प्रदेश कार्यालय

पोखरा महानगरपालिका वडा नं. ४, तेर्सापट्टि, घर नं. ८७.५, कास्की
फोन नं ०६१-५३८७५८
ईमेल: gandaki@nfdn.org.np